

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Фізико-математичний факультет
Кафедра інформатики та прикладної математики

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ Моїсеєнко Н. В.

«___» _____ 2024 р.

Реєстраційний № _____

«___» _____ 2024 р.

МЕТОДИКА РЕАЛІЗАЦІЇ НАСКРІЗНОЇ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ
«ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКА» У ПРОФІЛЬНОМУ НАВЧАННІ ІНФОРМАТИКИ

Кваліфікаційна робота студентки
групи Ім-23
ступінь вищої освіти «магістр»
спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика)

Кулаковської Олени Володимирівни

Керівник: доц., к. пед. н.

Шокалюк Світлана Вікторівна

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

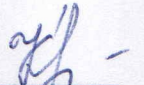
_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

_____
(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Кулаковська Олена Володимирівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

_____
(підпис)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Кулаковська Олена Володимирівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАСКРІЗНОЇ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКА» У ПРОФІЛЬНОМУ НАВЧАННІ ІНФОРМАТИКИ.....	7
1.1. Поняття та сутність наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека»	7
1.2. Роль профільного навчання інформатики у формуванні культури здоров'я та безпеки учнів	12
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАСКРІЗНОЇ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКА» У ПРОФІЛЬНОМУ НАВЧАННІ ІНФОРМАТИКИ.....	21
2.1. Огляд навчальних програм та підручників з інформатики 10-11 класів	21
2.2. Освітній сайт з формування здоров'язберезувальної компетентності ліцеїстів	27
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	35
ДОДАТКИ.....	40
ДОДАТОК А.....	40
ДОДАТОК Б	42
ДОДАТОК В.....	44

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний світ, охоплений стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, відкриває перед молодим поколінням нові перспективи для навчання, комунікації та саморозвитку. Однак ці можливості супроводжуються певними ризиками, що стосуються фізичного, психологічного та інформаційного здоров'я, особливо у часи кризових ситуацій. В умовах війни питання здоров'я та безпеки молоді набувають ще більшої ваги, оскільки психологічне навантаження та інформаційні ризики зростають, а цифрове середовище стає не лише простором для навчання, а й каналом інформаційної війни.

Тема інтеграції наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека» у процес навчання інформатики особливо актуальна сьогодні, коли виклики війни вимагають від учнів уміння критично оцінювати інформацію, захищати свої дані та протидіяти маніпуляціям у цифровому просторі. Цифрова грамотність та вміння безпечно працювати з інформацією не лише сприяють академічному успіху учнів, а й слугують важливими засобами психологічного захисту та соціальної стійкості.

Методичні підходи до викладання інформатики на профільному рівні повинні відповідати потребам часу, пропонуючи школярам не лише технічні знання, а й навички, що дозволяють захищати себе та свої дані, управляти цифровим благополуччям і зберігати психологічну стійкість. Це дослідження спрямоване на розробку ефективних методів та прийомів, які можуть забезпечити інтеграцію тематики «Здоров'я і безпека» у навчання інформатики та сприятимуть формуванню у старшокласників компетентностей для безпечного і відповідального використання технологій у складні періоди життя.

Метою дослідження є узагальнити та систематизувати теоретичні засади та розробити методичні засади реалізації наскрізної змістової лінії «Здоров'я і

безпека» у профільному навчанні інформатики. Для досягнення поставленої мети в межах дослідження окреслено такі **завдання**:

1. проаналізувати наукові джерела з проблеми дослідження;
2. дослідити особливості профільного навчання інформатики у формуванні культури здоров'я та безпеки учнів;
3. здійснити аналіз навчальних програм і підручників з інформатики для 10-11 класів на предмет відображення тематики «Здоров'я і безпека»;
4. розробити освітній сайт на підтримку реалізації наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека»;
5. сформулювати методичні рекомендації щодо формування здоров'язбережувальної компетентності на уроках інформатики.

Об'єкт дослідження – навчання інформатики у 10-11(12) класах.

Предмет дослідження – методичні засади реалізації наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека» на уроках інформатики.

Для розв'язання поставлених завдань використовувалися такі **методи дослідження**:

1. *Аналіз документів* – вивчення існуючих навчальних програм, підручників, наукових статей і матеріалів, що стосуються теми здоров'я і безпеки в контексті навчання інформатики.
2. *Огляд літератури* – систематизація та аналіз наукових джерел, що описують теоретичні основи та методичні підходи до реалізації наскрізної змістової лінії.
3. *Метод експерименту* – впровадження інтерактивних завдань та цифрових інструментів у навчальний процес з подальшою оцінкою їх ефективності.
4. *Анкетування та опитування* – збір інформації про ставлення учнів і вчителів до інтеграції тематики здоров'я і безпеки в навчання інформатики.

5. *Спостереження* – здійснення спостережень за навчальним процесом для виявлення практичної реалізації наскрізної змістовної лінії та впливу інтерактивних інструментів на навчальний процес.
6. *Аналіз експертних думок* – консультації з фахівцями та педагогами, які займаються питаннями інтеграції здоров'я і безпеки в освітній процес.
7. *Метод кейс-стаді* – вивчення конкретних ситуацій, де успішно реалізуються елементи здоров'я і безпеки у навчанні інформатики.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 50 сторінок, із них 38 сторінок основного тексту. Список використаних джерел містить 37 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАСКРІЗНОЇ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКА» У ПРОФІЛЬНОМУ НАВЧАННІ ІНФОРМАТИКИ

1.1. Поняття та сутність наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека»

Здоров'я для переважної більшості людей посідає найвищий щабель в ієрархії цінностей, його природна, абсолютна й повсякчасна життєва цінність є загально визнаною. Ціннісно-соціальна модель здоров'я позиціонує здоров'я як цінність і передумову повноцінних життя, праці та соціальної реалізації, задоволення матеріальних і духовних потреб, а також здійснення економічної, політичної, наукової, культурної діяльності та виконання життєвих планів. Стаття 3 Конституції України проголошує найвищою соціальною цінністю життя і здоров'я, честь і гідність людини, її недоторканність і безпеку. Доведено, що в розвиненому суспільстві рівень здоров'я значною мірою пов'язаний із рівнем освіти. Чим вищий освітній рівень певного соціального середовища, тим кращі, як правило, у ньому узагальнені показники здоров'я.

Отже, завдання збереження та зміцнення здоров'я потрібно розв'язувати, насамперед, педагогічними засобами, при цьому освіта в аспекті здоров'язбереження розуміється комплексно: і як надання інформації, і як навчання методів, прийомів і навичок здорового способу життя, і як виховання в душі безумовного пріоритету цінностей індивідуального і громадського здоров'я в усіх його проявах, сферах, рівнях [3, с. 94]. Відомо, що в умовах закладу освіти на стан здоров'я впливає низка чинників. Існуючий стан організації освітнього процесу в сучасній школі, інтенсифікація навчання, зростаючий обсяг інформації вимагають від учнів дедалі більшого напруження фізіологічних систем організму, що зумовлює високе навантаження на адаптаційні механізми, посилює нервово-емоційну напруженість [2, с. 95].

У сучасному освітньому процесі комплексний підхід до навчання учнів забезпечується через інтеграцію предметних і наскрізних змістових ліній.

Наскрізні змістові лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Мета наскрізних змістових ліній – «сфокусувати» увагу й зусилля вчителів-предметників, класних керівників, зрештою, усього педагогічного колективу на досягненні життєво важливої для учня й суспільства мети, увиразнити ключові компетентності.

Завданням наскрізної лінії «Здоров'я і безпека» є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

Існує декілька змістових ліній при вивченні інформатики:

- Екологічна безпека та сталий розвиток
- Громадянська відповідальність
- Здоров'я і безпека
- Підприємливість та фінансова грамотність [22].

Наскрізна лінія «Здоров'я і безпека» є ключовим компонентом освітнього процесу, спрямованим на формування відповідального ставлення учнів до власного здоров'я, безпечної поведінки та збереження навколишнього середовища. Її важливість полягає в тому, що вона:

1. *Формує навички безпечної поведінки:* забезпечує знання про ризики в цифровому середовищі, правила кібербезпеки та інформаційної гігієни.
2. *Розвиває фізичну і психологічну стійкість:* вчить організовувати робоче місце, дотримуватися режиму роботи з гаджетами та уникати перевтоми.
3. *Сприяє формуванню цифрової етики:* акцентує увагу на відповідальності під час роботи в інтернеті та дотриманні авторських прав.

Ця лінія інтегрується в навчальні предмети, включаючи інформатику, для розвитку життєвих компетентностей, що сприяють гармонійному розвитку учнів у сучасному світі.

Відображення наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека» у курсі інформатики показано в табл.1.

Таблиця 1.1.

Наскрізна змістова лінія «Здоров'я і безпека» в курсі інформатики

5-7 класи	8-9 класи
<ol style="list-style-type: none"> 1. Дотримання правил безпеки життєдіяльності під час роботи з ІТ-пристроями. 2. Уміння критично оцінювати здобуту з Інтернету інформацію і знати методи перевірки її надійності. 3. Формування свідомого ставлення до впливу сучасних пристроїв і контенту на здоров'я та інтелектуальний розвиток. 4. Обмеження впливу небезпечних соціальних мережеских груп на учнів та захист їх від затягування в ці групи. 5. Формування знань про ризики встановлення та використання ПЗ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Навчання плануванню власного часу, діяльність і відпочинок з використанням інформаційних технологій. 2. Формування ставлення до проблем та наслідків комп'ютерної залежності, уміння її уникати та мінімізувати негативний вплив комп'ютерних технологій на власне здоров'я. 3. Уміння захищати себе і комп'ютерні пристрої від ІТ-загроз. 4. Навчання методам захисту власних інформаційних продуктів, наприклад через використання сеансів користувача, надійних паролів тощо

Наскрізна змістова лінія «Здоров'я і безпека» передбачає формування у школярів свідомого ставлення до власного здоров'я та безпеки, а також розвиток відповідних компетенцій, які допоможуть їм адаптуватися до викликів сучасності. Це включає уміння критично оцінювати інформацію, захищати свої

дані в цифровому середовищі, а також усвідомлювати ризики, пов'язані з інформаційними технологіями.

Реалізація змісту освіти в 10-11 класах, визначеного Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392, відповідно до навчальних планів типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493), забезпечується в тому числі й вивченням «Інформатики» як вибірково-обов'язкового предмета.

Щодо викладання інформатики у 10-11 класах на *рівні стандарту* як вибірково-обов'язкового предмета та *профільному рівні* діють методичні *рекомендації 2018-2019 років*. [13].

Організація роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в кабінеті інформатики здійснюється відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом МОН від 26.12.2017 № 1669, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23.01.2018 за № 100/31552.

Організація освітнього процесу визначається освітньою програмою закладу освіти (щодо змісту, тривалості і взаємозв'язку навчальних предметів тощо, логічної послідовності їх вивчення, форм організації освітнього процесу), вимогами санітарного законодавства, а також наказом МОН від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп продовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованим у

Міністерстві юстиції України 06.03.2002 за № 229/6517, щодо наповнюваності груп.

Використання неліцензійних примірників програмного забезпечення забороняється. Допускається використання програмного забезпечення лише на основі ліцензій вільного поширення або пропрієтарного відповідно до законодавства у сфері авторського права і суміжних прав, із дотриманням вимог Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» до користувацьких інтерфейсів комп'ютерних програм.

Мінімальні вимоги безпеки та захисту здоров'я педагогічних працівників під час здійснення роботи, пов'язаної з використанням екранних пристроїв незалежно від їхнього типу та моделі встановлюються Вимогами щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями, затвердженими наказом Міністерства соціальної політики України від 14.02.2018 № 207, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25.04.2018 за № 508/31960 [29].

Проаналізувавши літературу з даного питання, можна зробити такі висновки:

1. Здоров'я є найвищою соціальною цінністю, яка визначає можливість людини вести повноцінне життя, реалізовувати свої потреби та виконувати життєві плани. Конституція України підкреслює, що життя та здоров'я людини є найвищими соціальними цінностями, що має важливе значення для забезпечення гідності та безпеки громадян.
2. Система освіти повинна сприяти збереженню та зміцненню здоров'я учнів, що включає не тільки надання знань про здоровий спосіб життя, але й формування відповідних навичок та вмінь, а також виховання в душі важливості здоров'я та безпеки для особистості та суспільства.
3. Наскрізні лінії у навчанні допомагають інтегрувати знання та навички з різних предметів, що дозволяє створити більш цілісну картину про

здоров'я і безпеку, сприяє розвитку життєвих компетентностей у учнів. Лінія «Здоров'я і безпека» є важливою складовою цієї інтеграції, що охоплює фізичні, психологічні та інформаційні аспекти життя.

4. Основне завдання наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека» – це виховання учнів як емоційно стійких осіб, здатних вести здоровий спосіб життя та створювати безпечне середовище для себе та оточуючих. Це включає вміння критично оцінювати інформацію, захищати свої дані в цифровому середовищі та уникати негативного впливу сучасних технологій.
5. Вивчення інформатики в школах також передбачає врахування аспектів здоров'я та безпеки, таких як дотримання правил безпеки при роботі з ІТ-пристроями, захист від комп'ютерних загроз, профілактика комп'ютерної залежності та управління часом і навантаженням, що дозволяє підтримувати здоров'я учнів на належному рівні.
6. Важливими є методичні рекомендації та нормативи, що регулюють безпеку освітнього процесу, зокрема в контексті роботи з екранними пристроями, організації захисту здоров'я педагогів і учнів. Використання ліцензійного програмного забезпечення та дотримання санітарних норм також є важливими елементами в організації безпечного навчального процесу.

У результаті, наскрізна змістова лінія «Здоров'я і безпека» не лише сприяє формуванню у школярів важливих життєвих навичок, але й має на меті створення освітнього середовища, що підтримує та зберігає здоров'я учнів, а також формує у них відповідальність за власне благополуччя і безпеку.

1.2. Роль профільного навчання інформатики у формуванні культури здоров'я та безпеки учнів

Сучасний рівень розвитку суспільства вимагає від школи орієнтації на особистість учня, задоволення його інтересів та освітніх потреб шляхом

впровадження диференціації та профільності навчання. Національна доктрина розвитку освіти XXI ст. наголошує на створенні та впровадженні системи спеціалізованої підготовки (профільного навчання) в старших класах загальноосвітньої школи, орієнтованої на індивідуалізацію навчання та соціалізацію учнів з урахуванням реальних потреб сучасного ринку праці, відпрацюванні гнучкої системи профілів та кооперації старшої школи з закладами молодшої, середньої та вищої освіти. У зв'язку з прийняттям в Україні рішення про перехід на дванадцятирічну профільну освіту суттєво зростає суспільна актуальність проблем інтелектуального розвитку учнів, що потребує відповідного психолого-педагогічного забезпечення.

Профільне навчання є одним із ключових напрямів модернізації та удосконалення системи освіти нашої держави й передбачає реальне й планомірне оновлення школи старшого ступеня і має найбільшою мірою враховувати інтереси, нахили і здібності, можливості кожного учня, у тому числі з особливими освітніми потребами, у контексті соціального та професійного самовизначення і відповідності вимогам сучасного ринку праці. Такий підхід до організації освіти старшокласників не лише найповніше реалізує принцип особистісно орієнтованого навчання, а й дає змогу створити найоптимальніші умови для їхнього професійного самовизначення та подальшої самореалізації.

Профільне навчання запроваджується та унормовується наступними документами:

- Закон України "Про освіту";
- Закон України "Про загальну середню освіту";
- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, затверджена Указом Президента України від 25.06.2013 № 344;
- Указ Президента України "Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні" від 30.09.2010 № 926;

- Указ Президента України "Про заходи щодо розв'язання актуальних проблем осіб з обмеженими фізичними можливостями" від 19.05.2011 № 588;
- Державна національна програма "Освіта: Україна XXI століття";
- Національна доктрина розвитку освіти;
- Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти;
- Положення про освітній округ;
- Методичні рекомендації щодо складення регіональних планів створення освітніх округів та модернізації мережі професійно-технічних, загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі шкіл-інтернатів, затверджені розпорядження КМУ від 5.09.2012 № 675-р;
- Положення про міжшкільний навчально-виробничий комбінат;
- Концепція державної системи професійної орієнтації населення (постанова КМУ від 17.09. 2008 № 842);
- Концепція розвитку інклюзивної освіти (наказ МОН України від 01.10.2010 № 912);
- Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (наказ МОН України від 14.08.2013 № 1176);
- Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах (постанова КМУ від 15.08.2011 № 872);
- Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом МОН від 25.04.2013 № 466, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30.04.2013 № 703/23235.

Профіль навчання – це спосіб організації диференційованого навчання, який передбачає розширене, поглиблене і професійно зорієнтоване вивчення циклу споріднених предметів.

Засвоєння змісту освіти у загальноосвітніх навчальних закладах з профільним навчанням має, по-перше, забезпечувати загальноосвітню підготовку учнів, по-друге – підготовку до майбутньої професійної діяльності.

Профіль навчання визначається з урахуванням інтересів та можливостей учнів, перспектив здобуття подальшої освіти і професійних перспектив учнівської молоді; кадрових, матеріально-технічних, інформаційних ресурсів школи; соціокультурної і виробничої інфраструктури району, регіону.

Передумови для профільного навчання:

- організація допрофільної підготовки учнів на завершальному етапі основної школи (8-9 класи), і як результат – вмотивований вибір учнем профілю навчання;
- дотримання наступності й перспективності у навчанні;
- необхідність створення знанневої й функціональної бази для формування професійної компетентності та її складових;
- забезпечення повної реалізації варіативної складової навчального плану відповідно до потреб і інтересів учнів;
- запровадження поглибленого вивчення одного або кількох предметів в основній школі;
- вивчення бажань, потреб та можливостей учнів 8-9 класів щодо необхідності введення того чи іншого профілю (анкетування, тестування, співбесіди тощо);
- організація інформаційно-роз'яснювальної роботи з батьками (особами, які їх замінюють) щодо необхідності та можливостей навчального закладу у відкритті того чи іншого профілю;
- необхідність урахування двох джерел цілевизначення – соціального замовлення та потреб і можливостей учня;

- врахування потреби та перспектив національного та регіонального ринків праці;
- наявність можливих матеріальних та фінансових ресурсів школи та регіону тощо. [30].

Шкільна практика довела, що методична система навчання інформатики може бути не тільки успішно адаптована до нової освітньої парадигми, а і в багатьох випадках інформатика може виступати своєрідним «каталізатором» цих процесів. Адже сам зміст та технології навчання інформатики передбачають реалізацію профільної та рівневої диференціації навчання і стимулюють учнів до ефективного застосування нових методів та форм роботи (проектна діяльність та ін.), спрямованих на реалізацію особистісно-орієнтованого підходу до навчання з урахуванням їх інтересів, здібностей та освітніх потреб.

Основна мета навчання інформатики в школі полягає в:

- забезпеченні свідомого оволодіння учнями основами знань про процеси отримання, опрацювання, передавання, застосування різноманітних відомостей і на цій основі розкрити учням значення інформаційних процесів у формуванні світогляду, роль інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку сучасного суспільства;
- формуванні в учнів стабільних навичок використання засобів ІКТ, здібностей і прагнення адаптуватися до інформаційного середовища діяльності, яке швидко змінюється;
- пропедевтика подальшої інформаційної підготовки протягом всього життя при орієнтації на індивідуальні особистісні запити учнів;
- формуванні в учнів основ інформаційної культури, що являє собою сукупність професійних, соціальних та етичних норм поведінки у сучасному високотехнологічному інформаційному суспільстві.

Профільне навчання інформатики відіграє важливу роль у формуванні культури здоров'я та безпеки учнів, оскільки сучасні технології є невід'ємною

частиною життя, і їх правильне використання має вплив на фізичне та психічне здоров'я молоді. Розглянемо кілька аспектів цього процесу:

Інформатика є основою для розуміння цифрової безпеки, захисту особистих даних, інтернет-етики та безпечного користування технологіями. У рамках профільного навчання учні отримують:

- *Знання з кібербезпеки:* Студенти вивчають основи захисту інформаційних систем, безпеки в Інтернеті, використання паролів, захист від шкідливого програмного забезпечення.
- *Уроки інформаційної етики:* Важливою частиною навчання є формування навичок безпечного й етичного поведіння в інформаційному просторі, включаючи захист від кібербулінгу та маніпуляцій через цифрові медіа.

Інформатика сприяє розвитку критичного мислення, що є важливим для оцінки ризиків і вибору безпечних варіантів у цифровому середовищі. Учні вчаться аналізувати та оцінювати інформацію, що допомагає їм краще орієнтуватися в інформаційних потоках і розпізнавати небезпеки (фейки, шкідливі програми, шахрайство).

Інформатика також може бути використана для моніторингу фізичного і психологічного здоров'я учнів. Застосування технологій дозволяє:

- Розробляти програми для оцінки стану здоров'я: Вивчення основ алгоритмів і програмування дозволяє учням створювати програми для обліку фізичної активності, харчування, сну тощо.
- Використовувати здоров'язберезувальні технології: Наприклад, вивчення технологій віртуальної реальності для профілактики стресу або застосування мобільних додатків для полегшення психоемоційного стану.

Захоплення цифровими пристроями та соціальними мережами може призводити до перевантаження та стресу, що впливає на психічне здоров'я учнів.

Проте вивчення інформатики може включати:

- Вміння знаходити баланс між офлайн і онлайн активністю: Навчання правильному використанню технологій і підвищенню цифрової грамотності допомагає учням уникати надмірної залежності від гаджетів.
- Управління стресом та емоціями через технології: Використання технік, таких як медитація або дихальні вправи через мобільні додатки, може допомогти знизити стрес.

У процесі навчання інформатики важливо вивчати здоров'я на робочому місці, зокрема правила профілактики захворювань, пов'язаних з тривалим сидінням за комп'ютером, таких як:

- Належна організація робочого місця: Студенти вчаться правильно організувати робоче місце для уникнення проблем із зором та поставою.
- Профілактика "цифрового вигорання": Уроки інформатики можуть включати теми щодо важливості регулярних перерв, фізичних вправ та збереження емоційної рівноваги.

Інформатика надає учням можливість доступу до безлічі онлайн-ресурсів, що стосуються здоров'я і безпеки. Завдяки навичкам пошуку інформації, учні можуть знайти необхідні ресурси для:

- Ознайомлення з рекомендаціями по здоров'ю та безпеці в інтернеті.
- Перевірки інформації щодо здоров'я, щоб уникнути міфів і маніпуляцій у медіа-просторі.

Загалом, профільне навчання інформатики формує у учнів вміння безпечно і грамотно використовувати цифрові інструменти, що допомагає не лише в навчальному процесі, а й у повсякденному житті. Це включає вміння обирати правильні програми для роботи, відстежувати власний емоційний стан через мобільні додатки, а також активно взаємодіяти з інформацією для прийняття безпечних і здорових рішень.

Таким чином, профільне навчання інформатики є важливим інструментом у формуванні здорової та безпечної цифрової культури серед учнів, що сприяє не

лише їх професійному розвитку, а й збереженню фізичного та психічного здоров'я.

Висновки до розділу 1.

Проаналізувавши джерела інформації відповідно до даного питання можна зробити такі конструктивні висновки:

1. Здоров'я є однією з найвищих соціальних цінностей, яка визначає здатність людини до повноцінного існування, реалізації потреб і життєвих планів. Конституція України підкреслює його важливість як основи гідності та безпеки громадян, що обумовлює необхідність виховання здорового способу життя серед учнів.
2. Освітня система повинна сприяти не тільки наданню знань про здоровий спосіб життя, але й розвитку відповідних навичок та ставлення до здоров'я і безпеки. Інтеграція наскрізних змістових ліній, зокрема «Здоров'я і безпека», в процес навчання забезпечує всебічний підхід до розвитку учнів, який включає фізичний, психологічний та інформаційний аспекти їхнього життя.
3. Вони сприяють інтеграції навчальних дисциплін, що дозволяє учням сформувати цілісну картину здоров'я і безпеки. Наскрізна лінія «Здоров'я і безпека» фокусується на формуванні емоційно стійких особистостей, здатних вести здоровий спосіб життя і створювати безпечне середовище. Вона включає критичне ставлення до інформації, захист даних у цифровому середовищі, а також усвідомлення ризиків, пов'язаних з інформаційними технологіями.
4. Профільне навчання інформатики має важливе значення у формуванні культури здоров'я та безпеки учнів. Зокрема, навчання безпечній роботі з ІТ-пристроями, захисту від цифрових загроз та профілактика комп'ютерної

залежності є важливими аспектами профільного курсу інформатики. Це дозволяє учням адаптуватися до сучасних викликів технологічного світу, зберігаючи при цьому своє здоров'я.

5. Для забезпечення безпеки учнів у навчальному процесі необхідно враховувати відповідні нормативи та методичні рекомендації, що стосуються безпеки при роботі з екранними пристроями, ліцензійного програмного забезпечення та санітарних норм. Це дозволяє створити безпечне середовище як для учнів, так і для педагогів.
6. Профільне навчання в старших класах є важливим елементом модернізації освіти, яке орієнтоване на індивідуалізацію навчального процесу, задоволення інтересів і потреб учнів. У контексті інформатики це дозволяє більш детально вивчати аспекти здоров'я і безпеки, такі як безпека в Інтернеті, управління часом за допомогою ІТ-технологій, а також формування навичок для захисту від інформаційних загроз.

У результаті, наскрізна змістова лінія «Здоров'я і безпека» в контексті профільного навчання інформатики не лише сприяє розвитку у учнів необхідних знань і навичок для безпечного користування цифровими технологіями, але й формує відповідальне ставлення до здоров'я і безпеки на особистісному рівні.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАСКРІЗНОЇ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКА» У ПРОФІЛЬНОМУ НАВЧАННІ ІНФОРМАТИКИ

2.1. Огляд навчальних програм та підручників з інформатики 10-11 класів

Навчальні програми та підручники з інформатики є важливими компонентами освітнього процесу, спрямованими на формування предметних і ключових компетентностей учнів.

Навчальна програма – нормативний документ, який окреслює коло основних знань, умінь та навичок, що підлягають засвоєнню з кожного окремо взятого навчального предмету. Містить перелік тем матеріалу, що вивчається, рекомендації щодо кількості годин на кожну тему, розподіл тем за роками навчання та час, відведений на вивчення всього курсу.

Програми з інформатики для учнів 10-11 класів на сайті МОН України представлені в двох варіантах, а саме:

1. *Навчальна програма з інформатики (профільний рівень) для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки № 1407 від 23 жовтня 2017 року*

2. *Навчальна програма з інформатики (рівень стандарту) для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки № 1407 від 23 жовтня 2017 року*

Відповідно до теми магістерської роботи розглянуто «Навчальну програму з інформатики (профільний рівень) для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл».

Дана програма розроблена відповідно до Типового навчального плану загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання.

Програма профільного вивчення інформатики розрахована на викладання у 10-11 класах. Вона складається з двох паралельних змістових ліній:

інформаційно-комунікаційні технології і алгоритмізація та програмування. Дана програма є продовженням програми вивчення інформатики у 9-му класі та базується на знаннях учнів, отриманих при вивченні інформатики у 9-му класі, та орієнтована на класи, які працюють за навчальними планами з інформаційнотехнологічним профілем навчання. Програма може використовуватися і в тих класах інформаційно-технологічного профілю, які почали вивчати інформатику до 9 класу та/або вивчали її у 9 класі в обсязі більше 1 години на тиждень. Додатковий час, що з'являється за такого розподілу навчальних годин, може бути використаний для викладання відповідних розділам програми курсів за вибором у повному обсязі, передбаченому програмами цих курсів, а також для викладання інших курсів за вибором, що не відповідають розділам даної програми.

Програма профільного вивчення інформатики тематично значно розширює і поглиблює матеріал програм рівня стандарту та академічного рівня для 10-11 класів. А саме, програма містить весь тематичний матеріал, який увійшов до 3 програм рівня стандарту та академічного рівня у вигляді окремих тем, що відповідають таким же темам зазначених програм, або ж підтем, що змістовно їх поглинають. Наприклад, тема «Опрацювання мультимедійних даних», що входила у програмі академічного рівня входить до розділу «Інформаційні технології персональної та колективної комунікації» у даній програмі входить до розділу «Основи створення комп'ютерних презентацій».

Характерною особливістю структури даної навчальної програми є те, що вона складається з двох паралельних змістовних ліній: сучасних інформаційнокомунікаційних технологій (ІКТ) та основ алгоритмізації та програмування (ОАП). Обидві ці лінії тематично взаємопов'язані і послідовно узгоджені. Це дозволяє підготувати учнів до сприйняття нового матеріалу взаємопов'язаних частин обох паралельних змістовних ліній і не втрачати в часі актуальність вивчення тем обох курсів.

Ще однією з головних ідей, покладених у розробку програми, є стимулювання самостійної роботи учнів шляхом виконання власних проєктів та проєктних завдань. Це в першу чергу спонукає до розвитку їх творчого креативного мислення під час опанування курсу профільного вивчення інформатики.

Мета курсу досягається через практичне оволодіння учнями навичками роботи з основними складовими сучасного програмного забезпечення комп'ютерів, ознайомлення з функціональним призначенням основних пристроїв комп'ютера, з основами технології розв'язування задач за допомогою комп'ютера, починаючи від їх постановки й побудови відповідних інформаційних моделей і завершуючи інтерпретацією результатів.

Інформатика особлива тим, що вона одночасно є самостійною наукою і прикладною. Саме тому у програмі відображений наскрізний зв'язок тем курсу з іншими предметами шкільного компоненту через виконання практичних, лабораторних робіт, розробки власних проєктів.

Програма курсу розрахована на використання комп'ютерів на кожному уроці. Вивчення курсу сплановано на 2 роки (10-11 кл.) з розрахунку 350 годин. Програмою передбачено тижневе навантаження у 5 навчальних годин.

Розподіл годин між змістовими лініями відбувається так: у 10-му класі 2 години на тиждень виділяється для тем з основ інформаційно-комунікаційних технологій та 3 години для тем з основ алгоритмізації та програмування, а в 11-му класі 3 години на тиждень виділяється для лінії ІКТ та 2 години для лінії ОАП.

В програмі у кожній з ліній передбачено резерв навчального часу, який на розсуд вчителя використовується для вивчення окремих тем, розв'язування задач, повторення, узагальнення, систематизації знань учнів.

Зміст навчальної програми профільного рівня вивчення інформатики для учнів 10-11 класів представлені в табл. 2.

**Перелік основних розділів вивчення інформатики на профільному рівні в
10-11 класах**

10 клас	11 клас
1. Мова програмування та структури даних 2. Сучасні інформаційні технології 3. Аналіз і візуалізація даних 4. Графіка/мультимедіа 5. Електронні публікації	1. Бази даних 2. Алгоритми 3. Веб-технології 4. Парадигми та технології програмування

У програмі з інформатики для 10-11 класів (*профільний рівень*) змістова лінія «Здоров'я і безпека» безпосередньо не виділена в окремий розділ, але її елементи простежуються в контексті загальних цілей і завдань курсу.

Підручник – книга, яка містить основи наукових знань із певної навчальної дисципліни, викладені згідно з цілями навчання, визначеними програмою і вимогами дидактики. Підручник є навчальним виданням із систематизованим викладом дисципліни (її розділу, частини), що відповідає навчальній програмі та офіційно затверджене як таке. Підручник є видом початкової літератури, офіційне підтвердження доцільності їх використання у навчально-виховному процесі в дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних навчальних закладах та закладах системи вищої освіти України реалізується через процедуру надання відповідного грифа: «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Міністерство освіти і науки України (МОН) та Національна академія педагогічних наук надає рекомендації щодо використання підручників у навчальному процесі, а також затверджує офіційні переліки навчальних матеріалів для шкіл. Державні стандарти освіти, положення про експертизу

навчальної літератури, накази МОН щодо затвердження підручників, організовані МОН конкурсні відбори посібників та підручників для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників та методичні рекомендації щодо використання навчальної літератури містять важливу інформацію про критерії оцінки підручників.

Аналіз шкільних підручників є багатограним процесом, який включає дослідження їх змістового наповнення, методичного апарату, відповідності освітнім стандартам та психолого-педагогічним вимогам. Науковці досліджують, як підручники сприяють розвитку різних компетентностей, зокрема критичного мислення, комунікативних навичок та здатності до самостійного навчання. Особлива увага приділяється тому, наскільки підручники враховують вікові та індивідуальні особливості учнів.

На сайті МОН України основні підручники з інформатики для профільного рівня учнів 10 - 11 класів представлені в двох варіантах (Додаток А).

1. Руденко В. Д. Інформатика (профільний рівень) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти /В. Д. Руденко, Н. В. Речич, В. О. Потієнко. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019. — 256 с. : іл. [34].

2. Руденко В. Д. Інформатика (профільний рівень) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти /В. Д. Руденко, Н. В. Речич, В. О. Потієнко. — Харків : Вид-во «Ранок», 2024. — 258 с. : іл. [35].

Проведений аналіз підручників "Інформатика 10-11 клас (профільний рівень)", які рекомендовано Міністерством освіти і науки України 2018 році показав, що тексти підручника написані чітко, доступно та структуровано. Матеріали відповідають навчальній програмі, що дозволяє учням поступово опановувати нові знання та навички. У підручнику використовується наукова термінологія, яка пояснюється зрозуміло, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу учнями. Підручники містять різноманітні запитання та завдання, які спрямовані на закріплення матеріалу. Співвідношення запитань продуктивних

(творчих, аналітичних) та репродуктивних (які вимагають запам'ятовування) дозволяє учням не лише засвоїти інформацію, але й розвинути критичне мислення. Продуктивні запитання сприяють розвитку творчих здібностей, тоді як репродуктивні допомагають закріпити базові знання. Підручники мають чітко структуровану навігацію, що включає розділи, підрозділи та рубрики. Це дозволяє учням легко орієнтуватися в матеріалі та знаходити необхідну інформацію.

Ілюстративний матеріал у підручниках виконаний якісно, фото чіткі, інформативні та відповідають текстовому матеріалу. Кількість ілюстрацій достатня для того, щоб учні могли краще зрозуміти і засвоїти навчальний матеріал. Ілюстрації різного типу (схеми, таблиці, зображення екранів монітора) сприяють візуальному сприйняттю інформації та полегшують процес навчання.

Словник нових термінів присутній в обох підручниках – нові поняття подані в лекційних матеріалах, а також подаються окремо в «Комп'ютерному словнику».

Існують такі рубрики як «Запитання для перевірки знань», «Завдання для самостійного виконання». Цікавим елементом є подання інформації про видатних людей.

Аналіз підручників з інформатики для 10-11 класів (*профільний рівень*) показує, що наскрізна змістова лінія «Здоров'я і безпека» не є основною темою, але її елементи присутні в контексті тем, які стосуються інформаційної безпеки, етики використання ІТ та здоров'я учнів при роботі з комп'ютерами

Отже, в підручниках не акцентується увага на важливості здоров'я учнів під час роботи за комп'ютером. Питання ергономіки, профілактики перенапруження зору чи м'язів, а також організації правильного робочого місця не обговорюються системно в підручниках. Ці аспекти повинні інтегруватися через діяльність учителя і можуть бути доповнені завданнями, які пропонують активні перерви та організацію робочого простору для учнів.

2.2. Освітній сайт з формування здоров'язбережувальної компетентності ліцеїстів

Враховуючи, що старшокласники активно використовують інтернет, соціальні мережі, різноманітні цифрові платформи для навчання, роботи та спілкування, дуже важливо зосередити увагу на питаннях, що стосуються правової відповідальності за їхню цифрову діяльність. Інтегрувати дану модель навчання в освітній процес зможе не лише вчитель на уроці, але й сім'я, що генерує правильні норми поведінки відповідального громадянина країни. А в сучасних реаліях життя, навіть, всього світу.

Старшокласники мають знати основні права та обов'язки у сфері інформаційних технологій, зокрема:

Як захистити персональні дані, що є персональними даними, як їх можна використовувати, хто має право на доступ до цих даних.

Учні повинні розуміти, що вони не можуть без дозволу копіювати, поширювати або використовувати чужі роботи, зокрема тексти, фото, музику, програмне забезпечення.

Важливо пояснити молодому поколінню, яке стоїть на порозі відповідального життя, що такі дії, як створення або поширення вірусів, крадіжка особистих даних, шантаж в Інтернеті або порушення авторських прав, можуть мати серйозні юридичні наслідки.

Важливо, щоб учні розуміли адміністративні та кримінальні санкції, які можуть настати за порушення певних законів у цифровому середовищі.

Наприклад,

штрафи або адміністративні санкції за порушення правил використання Інтернету, неправомірний доступ до інформації, незаконне використання чужих інтелектуальних продуктів.

Донести учням, що існує також кримінальна відповідальність за серйозні правопорушення, такі як кіберзлочини, шахрайство в Інтернеті, розповсюдження заборонених матеріалів.

Окрім юридичних аспектів, учням слід пояснити соціальну відповідальність за свої дії в Інтернеті. Кожен має розуміти як такі дії матимуть негативний вплив на репутацію, дружні стосунки, можливість руйнування особистого життя через недобросовісну або безвідповідальну поведінку.

Участь у соціальних рухах, таких як протидія кібербулінгу або захист прав людини, може бути важливим аспектом розвитку етичного ставлення до використання технологій. Такий напрям може бути сформований ще в школі на уроках інформатики через цікаві проекти. Використання інтерактивних завдань та тестів, які спрямовані на інформаційну грамотність, значно покращать теоретичні знання учнів, а от практичну сторону можна «удосконалити» саме під час участі у таких заходах, як соціальний рух.

Важливо також навчати учнів не лише юридичним аспектам, а й основам цифрового етикету. Ознайомити з правилами спілкування в Інтернеті, прищеплювати повагу до інших, не ображати, не поширювати фейкові новини. І звісно, підвести ці знання до рівня реалізації в житті свідомого відповідального громадянина.

Зосередження уваги до безпеки особистої інформації, особливо в умовах війни, є не менш важливим аспектом навчання. Спрямувати зусилля на усвідомлення, що не потрібно ділитися надто особистою інформацією в соціальних мережах, використовувати налаштування конфіденційності.

Ці аспекти є важливими і частково покривають наскрізну змістову лінію «Здоров'я і безпека», хоча не з точки зору фізичного здоров'я учнів.

Отже, усвідомлюючи вище сказане, ми розробили сайт, який допоможе як вчителю інформатики, так і учням старшої школи в опануванні аспектів

направлених на формування здорового способу життя і безпеки під час роботи в інтернеті.

Метою створення сайту «Освітній сайт вчителя інформатики» [18] є:

- Забезпечення вчителів та учнів доступом до методичних матеріалів і навчальних ресурсів, які спрямовані на інтеграцію наскрізної лінії «Здоров'я і безпека» у навчальний процес з інформатики.
- Підвищення якості навчання шляхом впровадження інноваційних методик викладання інформатики з урахуванням здоров'язбережувального підходу.
- Розробка рекомендацій для інтеграції питань здоров'я і безпеки у профільні уроки інформатики.
- Надання інтерактивних інструментів (тести, завдання) для закріплення матеріалу.
- Забезпечення платформи для обміну досвідом між педагогами.
- Формування у учнів відповідального ставлення до здоров'я під час роботи з цифровими технологіями.
- Пропагування безпечної поведінки в інформаційному середовищі (кібербезпека, безпека даних, захист приватної інформації).
- Розвиток навичок цифрової грамотності з акцентом на етику використання інформаційних ресурсів.
- Створення зручного, доступного і сучасного інтернет-ресурсу, який забезпечить інтерактивність навчання та зручний доступ до матеріалів з будь-яких пристроїв.
- Використання мультимедійних засобів для візуалізації навчальних матеріалів.

Така мета дозволить вчителю інформатики інтегрувати наскрізну змістову лінію «Здоров'я і безпека» в курс профільного навчання для учнів 10-11 класів.

Цільова аудиторією буде широке коло громадян, а саме:

- Учні старших класів, які вивчають інформатику на профільному рівні.
  - Вчителі інформатики, які прагнуть впроваджувати сучасні методики навчання.
  - Батьки, зацікавлені у розвитку цифрової грамотності дітей.
- Звісно, очікувані результати будуть:
- Інтеграція наскрізної лінії «Здоров'я і безпека» у профільне навчання інформатики.
  - Збільшення рівня обізнаності учнів щодо здоров'язберезувальних технологій.
  - Підвищення безпечної поведінки в цифровому середовищі серед учнів.
  - Створення спільноти педагогів для обговорення ефективних методів навчання.

Сайт має стати інструментом для ефективної співпраці вчителів, учнів та батьків у питаннях інтеграції принципів здоров'я і безпеки у навчальний процес.

Структура сайту «Освітній сайт вчителя інформатики» (Додаток В):

Головна сторінка

1. *Здоров'я і безпека.* Напрямок діяльності: формування культури здоров'язберезувальної поведінки.
2. *Кібербезпека.* Напрямок діяльності: забезпечення безпечної роботи в інформаційному середовищі.
3. *Етика в інтернеті.* Напрямок діяльності: формування відповідальної поведінки у цифровому середовищі.
4. *Проекти.* Напрямок діяльності: застосування знань у практичних завданнях та творчих роботах.
5. *Навчальні матеріали.* Напрямок діяльності: підтримка навчального процесу.

6. Тести та практичні завдання. Напрямок діяльності: перевірка знань і практичних навичок учнів.

Додаткові елементи сайту:

- Форум/Блог: обговорення між учнями, вчителями та батьками.
- Контактна сторінка: форма для зворотного зв'язку, контакти вчителя.
- Пошук по сайту: для швидкого доступу до потрібних матеріалів.

Ця структура забезпечить зручність використання ресурсу та максимальне охоплення тематичних аспектів.

«Освітній сайт вчителя інформатики», безсумнівно, повинен охоплювати різноманітні напрями, спрямовані на розвиток та розширення спектру тем, які сприяють реалізації наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека». У сучасних умовах, особливо в умовах війни в Україні, виникає багато нових викликів і не вирішених питань, які потребують уваги та обговорення. Це робить актуальним постійне оновлення матеріалів та пошук рішень для забезпечення безпеки та збереження здоров'я громадян.

Особливу увагу слід звернути на відповідальність і правове поле, які, на жаль, часто залишаються недостатньо висвітленими. Важливо не лише підвищувати рівень обізнаності, а й створювати умови для формування правової культури, яка сприяє відповідальному ставленню до здоров'я та безпеки. Таким чином, сайт може стати платформою для ефективного обговорення і вирішення актуальних проблем у цих сферах.

Для досягнення поставлених цілей і вирішення актуальних завдань нашого дослідження було визначено наступні кроки:

- Розробка та інтеграція цифрових інструментів, а саме: створено освітній сайт і підготовлено інтерактивні завдання, які спрямовані на реалізацію наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека» (розміщено на сторінках сайту).
- Підготовка методичних рекомендацій, а саме: розроблено спеціальні матеріали для вчителів інформатики. Вони містять практичні поради щодо

впровадження тематики «Здоров'я і безпека» у навчальний процес, що сприяє інтеграції важливих знань у програму шкільного курсу (розміщено на сторінках сайту).

- Оцінка ефективності, а саме: проведено аналіз роботи сайту та інтерактивних завдань, спрямований на виявлення їхньої ефективності у формуванні у старшокласників свідомого ставлення до питань здоров'я та безпеки.

Ці заходи дозволяють не лише підвищити рівень обізнаності школярів, але й активно впроваджувати сучасні технології для вирішення важливих соціальних завдань.

У підсумку, створення освітнього сайту та інтеграція цифрових інструментів для навчання інформатики допомагають не лише підвищити рівень знань учнів, але й виховують свідомих громадян, готових до безпечного, етичного та правового використання цифрових технологій.

Висновки до розділу 2.

У рамках розділу розглянуто методичні засади реалізації наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека» у профільному навчанні інформатики, що включає аналіз навчальних програм, підручників, а також інтеграцію цифрових інструментів в освітній процес. Було зроблено такі висновки:

1. Навчальна програма з інформатики (профільний рівень) для 10-11 класів, затверджена МОН України, охоплює дві основні змістові лінії: сучасні інформаційно-комунікаційні технології та алгоритмізація і програмування.
2. Програма сприяє розвитку ключових компетентностей учнів, зокрема самостійності, критичного мислення та творчого підходу.

3. Змістова лінія «Здоров'я і безпека» не виділена в окремий розділ, але її аспекти (інформаційна безпека, етика використання ІТ) інтегруються в навчальний матеріал.
4. Підручники з інформатики для профільного рівня спрямовані на системне викладення матеріалу, підтримку розвитку критичного мислення і формування практичних навичок.
5. Хоча питання «Здоров'я і безпека» потребують глибшого висвітлення та включення до навчальних завдань і проєктів.

Запропоновано інтерактивні підходи, які включають створення освітнього сайту для підтримки вчителів і учнів.

7. Сайт «Освітній сайт вчителя інформатики» покликаний інтегрувати знання про здоров'язбереження, цифрову етику та кібербезпеку у навчальний процес.
8. Розроблено методичні рекомендації для вчителів і інтерактивні завдання та тести для учнів, що сприяють підвищенню рівня обізнаності про безпечну поведінку в цифровому середовищі.
9. Наскрізна лінія «Здоров'я і безпека» є важливою складовою сучасного навчання інформатики, оскільки охоплює фізичний, психологічний і соціальний аспекти роботи в цифровому середовищі.
10. Інтеграція цієї лінії через сучасні методики викладання сприяє формуванню у старшокласників навичок безпечного, етичного і відповідального використання інформаційних технологій.

Таким чином, методичні засади реалізації наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека» у профільному навчанні інформатики базуються на гармонійному поєднанні навчальних програм, підручників і цифрових інструментів та креативної діяльності вчителя, що забезпечують не лише якісну освіту, але й здоров'язбережувальний підхід.

ВИСНОВКИ

Основні *результати* дослідження:

1. проаналізовано наукові джерела з проблеми дослідження;
2. досліджено особливості профільного навчання інформатики у формуванні культури здоров'я та безпеки учнів;
3. здійснено аналіз навчальних програм і підручників з інформатики для 10-11 класів на предмет відображення тематики «Здоров'я і безпека»;
4. розроблено освітній сайт на підтримку реалізації наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека»;
5. сформульовано методичні рекомендації щодо формування здоров'язбережувальної компетентності на уроках інформатики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрющенко Т. К. Формування здоров'язбережувальної компетентності як соціально-педагогічна проблема. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2012. № 7. С. 123–127.
2. Башавець Н. А. Здоров'язбережувальна компетентність майбутнього фахівця як основа його культури » / Башавець Н. А. // Наука і освіта». – 2013 – № 1 – 2. С. 120-121.
3. Ващенко О. М. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня молодшого школяра : навч.-метод. посіб. / О. М. Ващенко, В. М. Єрмолова, Л.І.Іванова та ін. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2012. – 192 с.
4. Воскобойнікова Г. Л. Здоров'язбереження учасників педагогічного процесу професійної підготовки майбутніх педагогів галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. Вісник Чернігівського університету. Сер. Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2013. Вип. 112 (3). С. 126–128.
5. Гаркуша С. В. Формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання до використання здоров'язбережувальних технологій: теоретико-методичний аспект : монографія. Чернігів, 2014. 392 с.
6. Гаркуша С. В. Формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання до використання здоров'язбережувальних технологій: теоретико-методичний аспект : [монографія] / С. В. Гаркуша. – Чернігів : Видавець Лозовий В. М., 2014. – 392.
7. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Рівне : Волинські обереги, 2011. 552 с.
8. Грудинін Б. О. Педагогічне моделювання як технологія розвитку дослідницької компетентності старшокласників у процесі навчання фізики.

- Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2016. № 2 (56). С. 236-245.
9. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.11.2024).
10. Державний стандарт базової середньої освіти: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16> (дата звернення: 29.11.2024).
11. Державний стандарт початкової освіти: затверджено постановою Кабінету Міністрів України постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.11.2024)
12. Енциклопедія освіти / за ред. В. Г. Кременя. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.12. Качур Б.М.
13. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/930/93000/Informatychna.pdf> (дата звернення: 29.11.2024)
14. Загородній В. В. Сучасні проблеми здоров'я дитячого населення шкільного віку та шляхи її вирішення / Загородній В. В. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Вип. 129. Том 3. Серія : Педагогічні науки : Збірник. – Чернігів : ЧНПУ, 2015. – С. 141–144.

- 15.Здоров'язбережувальне використання програмно-апаратних засобів : навчально-методичні рекомендації для учнів / Ю. Г. Носенко, А. С. Сухих / за ред. Ю. Г. Носенко. – К. : Компринт, 2017. – 32 с.
- 16.Концепція Нової української школи. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.pdf> (дата звернення: 29.11.2024)
- 17.Концепція Нової української школи. URL: <http://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.pdf> (дата звернення: 29.11.2024).
- 18.Кулаковська О. В. Освітній сайт вчителя інформатики. / Websiete 2024. URL: https://sites.google.com/d/1gNBR9yLoH_0dx1yhr7fkcQyQ3KEMzYfs/p/1wL_GwacO0IZTdrIQNkUkMG-dM69oFXN5_/edit (дата звернення: 29.11.2024)
- 19.Лапаєнко С. В. Формування ціннісних орієнтацій підлітків на здоровий спосіб життя. Ін-т проблем виховання АПН України — К.,2000.- 18 с. 3. URL: <http://nayrok.com.ua/> (дата звернення: 29.11.2024)
- 20.Марущак О. М. Поняття компетентності у педагогічній діяльності. Креативна педагогіка. 2016. Вип. 11. С. 97–108.
- 21.Мосейчук Ю. Ю. Теоретико-методологічні основи формування культури здоров'я у майбутніх учителів фізичної культури : монографія. Чернівці : Місто, 2018. 436 с.
- 22.Наскрізні змістові лінії. Сайт МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/naskrizni-zmistovi-linii> (дата звернення: 29.11.2024)
- 23.Носко М. О. Здоров'язбережувальні технології у фізичному вихованні : [монографія] / Носко М. О., Гаркуша С. В., Воєділова О. М. – К. : СПД Чалчинська Н. В., 2014. – 300 с.

24. Педагогіка здоров'я як основа розвитку потенціалу особистості : монографія / В. А. Гладуш та ін. Дніпро: ЛПА, 2020. 384 с.
25. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. Київ : Педагогічна думка, 2001. 516 с.
26. Полька Н. С., Думанський В. Ю., Біткін С. В. та ін. (2015). Гігієнічна оцінка електромагнітного випромінювання, що створюється WI-FI засобами, та медико-профілактичні вимоги до їх використання в навчальному процесі загальноосвітніх закладів. Гігієна населених місць. №66. С. 132–141.
27. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 29.11.2024).
28. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» від 23 листопада 2011 р. № 1392. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
29. Про затвердження Вимог щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-18#Text>
30. Про затвердження Концепції профільного навчання у старшій школі. URL: <http://surl.li/hpyyqx> (дата звернення: 29.11.2024)
31. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 29.11.2024).
32. Редько Т. М. Здоров'ярозвивальні технології в процесі фізичного виховання студентів педагогічних університетів / Т. М. Редько // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету Вип. / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка; гол. ред. Носко М. О. – Чернігів, ЧНПУ, 2015. – С. 45-48.

- 33.Руденко В. Д. Інформатика (профільний рівень) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти /В. Д. Руденко, Н. В. Речич, В. О. Потієнко. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019. — 256 с. : іл.
- 34.Руденко В. Д. Інформатика (профільний рівень) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти /В. Д. Руденко, Н. В. Речич, В. О. Потієнко. — Харків : Вид-во «Ранок», 2024. — 258 с. : іл. URL: <https://drive.google.com/file/d/1x7T4CdNpfWbErFcCx15EaIRe62Em77QN/view> (дата звернення: 29.11.2024)
- 35.Сухіх А. С. (2018). Здоров'язбережувальне використання програмноапаратних засобів учнями 5–9 класів у закладах загальної середньої освіти : монографія. Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики. Кривий Ріг : Видавничий відділ Криворізького національного університету. Т. XVI. Випуск 2 (45) : Спецвипуск «Монографія у журналі». 250 с.
- 36.Ткачов А. С. Структурно-функціональна модель формування ключових компетентностей інтелектуально здібних і обдарованих учнів основної школи в процесі навчання. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2017. Випуск 1 (40). С. 287–290.
- 37.Федчук М. Ю. Роль учителя у формуванні здоров'язбережувальної компетентності учнів початкової школи. Андрагогічний вісник. 2019. Вип. 10. С. 147–152.

ДОДАТКИ ДОДАТОК А

Підручники з інформатики для 10-11 класів (профільний рівень)

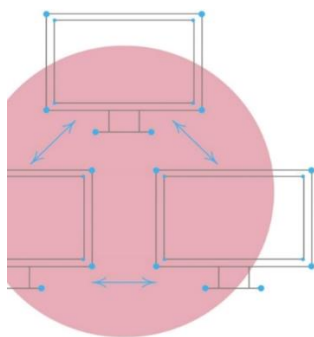
ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

10

ІНФОРМАТИКА

Руденко В. Д., Речич Н. В.,
Потієнко В. О.

Профільний рівень

254

Зміст

Зміст

Розділ 1. МОВА ПРОГРАМУВАННЯ ТА СТРУКТУРИ ДАНИХ

1. Структура і способи виконання проєкта мовою Python	
1.1. Класифікація і складові мов програмування	4
1.2. Призначення і склад середовища програмування	10
1.3. Основні можливості мови Python і структура проєкту	11
1.4. Режими виконання програмного коду в середовищі IDLE	13
2. Оператори, вирази і засоби опрацювання чисел	
2.1. Основні елементи мови Python	19
2.2. Поняття про перетворення типів даних	22
2.3. Оператори і вирази	24
2.4. Модулі, функції і методи для опрацювання числових даних	28
3. Реалізація базових алгоритмічних конструкцій	
3.1. Реалізація алгоритмів з розгалуженнями	30
3.2. Викладені оператори умовного переходу	33
3.3. Реалізація циклічних алгоритмів	37
4. Вбудовані типи даних та їх опрацювання	
4.1. Списки, стеки, черги	44
4.2. Кортежі, діапазони, множини	52
4.3. Словники. Функції, операції і методи опрацювання словників	54
4.4. Масиви	57
4.5. Вказівники	61
5. Фунції користувача та модулі мови Python	
5.1. Фунції	62
5.2. Рекурсивні функції	70
5.3. Модулі	74
6. Класи, об'єкти, наслідування	
6.1. Елементи теорії об'єктно-орієнтованого програмування (ООП)	77
6.2. Створення класів і об'єктів	79
6.3. Конструктор класу	83
6.4. Наслідування	87
7. Поліморфізм, перевизначення методів, модулі користувача	
7.1. Поліморфізм	91
7.2. Перевизначення та розширення можливостей методів	95
7.3. Композиційний підхід в ООП мовою Python	100
7.4. Створення та використання модулів користувача	102
7.5. Опрацювання виняткових ситуацій	105
8. Основи графічного інтерфейсу користувача	
8.1. Загальний порядок створення графічного інтерфейсу	110
8.2. Графічні об'єкти і їх властивості	114
8.3. Опрацювання подій	121
8.4. Меню	124
8.5. Діалогові вікна	127
8.6. Графічні примітиви об'єкта Canvas	131

255

Розділ 2. СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

2.1. Сучасні інформаційні технології та системи. Людина в інформаційному суспільстві	135
2.2. Навчання в Інтернеті	138
2.3. Професії майбутнього — аналіз тенденцій на ринку праці	140
2.4. Системи електронного врядування	144
2.5. Поняття про злиття інтелекту	148

Розділ 3. АНАЛІЗ І ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДАНИХ

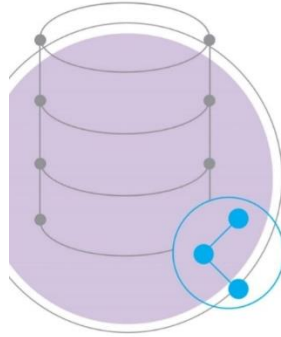
3.1. Комп'ютерне моделювання об'єктів і процесів. Електронні таблиці	153
3.2. Розуміння рівнянь, систем рівнянь, оптимізаційних задач із різних предметних галузей засобами інформаційних технологій	155
3.3. Матричні операції. Розуміння систем лінійних рівнянь	160
3.4. Основи статистичного аналізу даних. Різні дані. Кореляційний аналіз даних	164
3.5. Обчислення основних статистичних характеристик вибірки засобами електронного процесора	167
3.6. Візуалізація даних і трендів даних. Інфографіка	172
3.7. Розуміння задач із різних предметних галузей. Табличний процесор як засіб для фінансових розрахунків	177
3.8. Електронна таблиця як засіб подання відомостей про однієї об'єкти. Операції з однооб'єктною базою даних	180

Розділ 4. ЕЛЕКТРОННІ ПУБЛІКАЦІЇ

4.1. Багатосторінковий текстовий документ. Налаштування параметрів сторінок, розділи	184
4.2. Коментування	187
4.3. Схеми документів	191
4.4. Використання полів злиття	194
4.5. Комп'ютерні публікації. Видавничі системи. Електронні книги	198

Розділ 5. ГРАФІКА. МУЛЬТИМЕДІА

5.1. Комп'ютерна графіка та сучасні напрями її використання. Види комп'ютерної графіки	203
5.2. Моделі зображення кольору	205
5.3. Формати графічних файлів	207
5.4. Створення векторних ілюстрацій в офісних програмних засобах	209
5.5. Векторний графічний редактор Inkscape. Інтерфейс редактора	212
5.6. Інструменти векторного редактора Inkscape та їх налаштування	214
5.7. Колір в Inkscape. Фарбування градієнтом	217
5.8. Складні векторні об'єкти в Inkscape	219
5.9. Опрацювання тексту в Inkscape	222
5.10. Художні ефекти в Inkscape	223
5.11. Растровий графічний редактор GIMP	226
5.12. Інструменти малювання в GIMP та їх налаштування	228
5.13. Інструменти виділення в GIMP та їх налаштування	230
5.14. Шари. Створення колажу	232
5.15. Редагування зображень у GIMP	234
5.16. Канали. Корекція кольору та тону	237
5.17. Коригування зображень. Інструменти регулювання в GIMP	240
5.18. Фільтри. Інструмент Текст	242
5.19. Комп'ютерна анімація	244
5.20. Маєстрування та верстка графічного зображення. Маєстрування веб-сторінки	247
Комп'ютерний словник	251
Алфавітний покажчик	253

Зміст

Передмова 3

РОЗДІЛ 1. БАЗИ ДАНИХ

1. Загальні відомості про бази даних	4
1.1. Поняття бази даних і системи управління базами даних	7
1.2. Поняття моделі даних	7
1.3. Основні відомості про систему управління базами даних Access	11
2. Таблиці	14
2.1. Створення й введення структури таблиць	14
2.2. Ключові поля, індекси, запускання таблиць	19
2.3. Введення, пошук і редагування даних у таблиці	23
2.4. Сортування і фільтрування записів. Операції над таблицями	26
3. Запити	29
3.1. Загальні відомості про запити	29
3.2. Запити на вибірку даних	32
3.3. Запити з функціями і з полями, що обчислюються	35
3.4. Запити з параметрами. Перехресні запити	39
3.5. Запити на змінення даних	42
4. Інтерфейс користувача. Основи мови SQL. Імпорт та експорт даних	45
4.1. Створення інтерфейсу користувача для введення даних у базу даних	45
4.2. Основи мови запитів SQL	49
4.3. Імпорт і експорт об'єктів баз даних	51

РОЗДІЛ 2. АЛГОРИТМИ

5. Алгоритми і числа	55
5.1. Методи проектування і подання алгоритмів	55
5.2. Поняття про кодування і складність алгоритмів	58
5.3. Основні поняття теорії чисел	58
6. Алгоритми сортування і пошуку даних	81
6.1. Алгоритми сортування даних	81
6.2. Алгоритми пошуку даних	81
7. Обробка рядків	88
7.1. Основні відомості про рядки і операції над ними	88
7.2. Функції і методи опрацювання рядків	90
7.3. Приклади програм обробки рядків	92
8. Графи	94
8.1. Основні поняття і терміни теорії графів	94
8.2. Способи подання графів у комп'ютері	98
8.3. Пошук у глибину і ширину	100
8.4. Визначення найкоротшого шляху у графі	104
9. Динамічне програмування і жадібні алгоритми	112
9.1. Динамічне програмування	112
9.2. Жадібні алгоритми	118
10. Основи обчислювальної геометрії	122
10.1. Базові поняття	122
10.2. Операції над векторами	124
10.3. Обчислення площі багатокутника	127
10.4. Побудова опуклої оболонки	131

РОЗДІЛ 3. ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЇ

11.1. Основні тренди у веб-дизайні	135
11.2. Веб-сайти та цільова аудиторія	138
11.3. Інформаційна структура сайту	145
11.4. Системи керування вмістом	148
11.5. Адміністрування сайту	151
11.6. Інструменти веб-розробки	154
11.7. Мова гіпертекстової розмітки	159
11.8. Каскади таблиць стилів	164
11.9. Проектування та верстка веб-сторінок	168
11.10. Адаптивна верстка	176
11.11. Кросбраузерність	182
11.12. Графіка для веб-середовища	186
11.13. Анімаційні ефекти	190
11.14. Мультимедіа на веб-сторінках	193
11.15. Об'єктна модель документа	196
11.16. Веб-програмування та інтерактивні сторінки	198
11.17. Хостинг сайту	202
11.18. Веб-сервер та база даних	206
11.19. Взаємодія «клієнт-сервер»	210
11.20. Бандици сайту та зберігання даних форм	213
11.21. Прикладний програмний інтерфейс	216
11.22. Правила ергономічного розміщення відомостей на веб-сторінці	219
11.23. Пошукова оптимізація та просування веб-сайтів	221

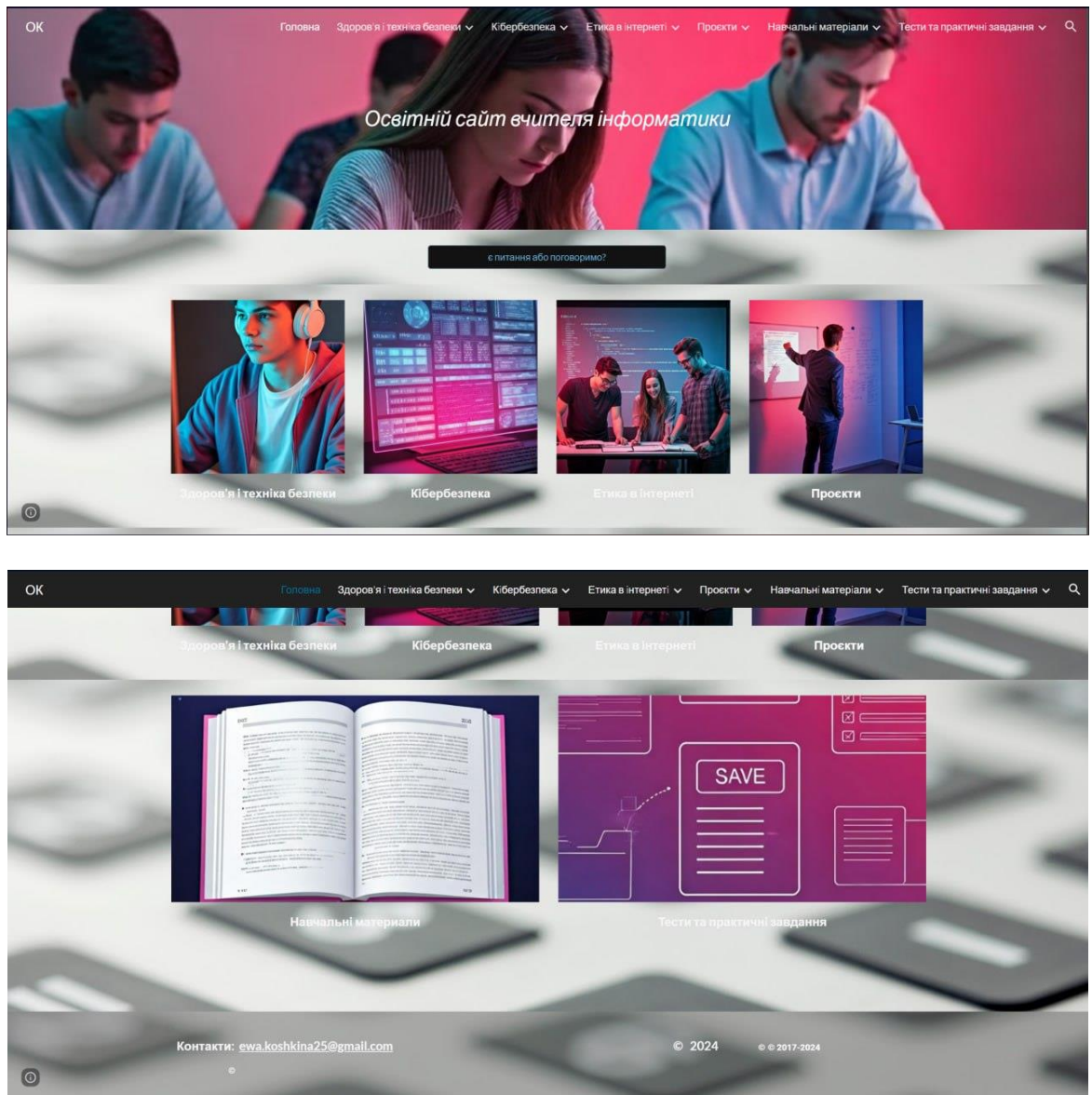
РОЗДІЛ 4. ПАРАДИМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПРОГРАМУВАННЯ

12.1. Уніфікований процес розробки програмного забезпечення	225
12.2. Інструменти для проектної роботи, системи комунікації та контролю версій	228
12.3. Мова візуального моделювання архітектури програмного забезпечення	231
12.4. Діаграми UML. Діаграми прерадентів	233
12.5. Моделювання даних і архітектури програмного забезпечення	236
12.6. Діаграми діяльності та послідовностей	240
12.7. Проектування інтерфейсу користувача	243
12.8. Тестування та оцінювання програмного забезпечення	246
12.9. Системна архітектура. Апаратні та програмні рішення	249

Ключі терміни	251
Алфавітний покажчик	253

ДОДАТОК Б

Освітній сайт вчителя інформатики

OK [Головна](#) [Здоров'я і техніка безпеки](#) [Кібербезпека](#) [Етика в інтернеті](#) [Проекти](#) [Навчальні матеріали](#) [Тести та практичні завдання](#)

Інтерактивний форум або чат для обговорення

What do you think?
1 відповідь

Uprate
 Punny
 Love
 Surprised
 Angry
 Sad

0 Коментарів Увійти

Розпочати обговорення...

УВІЙТИ ЗА ДОПОМОГОЮ АБО ЗАРЕЄСТРУВАТИСЬ У DISQUS

OK [Головна](#) [Здоров'я і техніка безпеки](#) [Кібербезпека](#) [Етика в інтернеті](#) [Проекти](#) [Навчальні матеріали](#) [Тести та практичні завдання](#)

Правила роботи з комп'ютером

Правила техніки безпеки під час роботи з комп'ютером

Кабінет інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій насичений різноманітною електронною технікою, яка живиться від електричної мережі з напругою змінного струму 220 В. Це потребує дотримання додаткових правил безпеки під час проведення навчальних занять і повсякденних заходів.

До початку роботи:

- з дозволу вчителя займіть своє робоче місце за комп'ютером, налаштуйте висоту стола, стільця, підставки для ніг, кут нахилу монітора так, щоб (рис. 2.57);
- середина екрана монітора знаходилася трохи нижче горизонтальної лінії зору;
- відстань від очей до поверхні екрана становила 40-50 см, залежно від розмірів об'єктів на екрані.

ДОДАТОК В

ІНТЕРАКТИВНІ ЗАВДАННЯ

Тест № 1

Тема: «Правила роботи в інтернеті під час війни»

Мета: навчити користувачів уникати ризиків, пов'язаних із роботою в інтернеті в умовах воєнних дій, зберігати конфіденційність і захищати себе від дезінформації

1.Що робити, якщо тебе попросили розповсюдити інформацію про військові дії без підтвердження джерела?

А: Поділитися з друзями, щоб вони теж були обізнані

Б: Перевірити інформацію у кількох офіційних джерелах

В: Опублікувати одразу, адже це важливо

Правильна відповідь: Б

Увага! Поширення неперевіреної інформації може створити паніку або допомогти ворогу.

2.Чи безпечно ділитися своїм місцезнаходженням у соціальних мережах під час війни?

А: Так, якщо це лише для друзів

Б: Ні, це може бути небезпечно

В: Так, якщо я перебуваю вдома

Правильна відповідь: Б

Увага! Ворог може використовувати геолокаційні дані для нанесення ударів чи іншої шкоди.

3. Що робити, якщо ти побачив відео або фото з військовими позиціями ЗСУ?

А: Видалити його та не поширювати

Б: Зберегти собі та показати друзям

В: Надіслати це відео знайомим у приватних повідомленнях

Правильна відповідь: А

Увага! Поширення таких матеріалів може поставити під загрозу життя військових та цивільних.

4. Як реагувати на листи або повідомлення від незнайомих із проханням надати допомогу або гроші?

А: Відправити гроші, адже це може бути терміново

Б: Ігнорувати такі повідомлення та перевірити офіційні джерела допомоги

В: Запитати більше інформації, щоб переконатися

Правильна відповідь: Б

Увага! Часто такі звернення — це шахрайство. Допомагайте лише через офіційні фонди.

5. Чи можна під час війни використовувати VPN для захисту в інтернеті?

А: Так, це підвищує конфіденційність

Б: Ні, це заборонено законом

В: Лише за погодженням з провайдером

Правильна відповідь: А

Увага! VPN допомагає приховати місцезнаходження та зменшує ризик шпигунства.

6. Як уникнути дезінформації під час перегляду новин у соцмережах?

А: Читати лише заголовки

Б: Довіряти перевіреним джерелам інформації

В: Ділитися будь-якою новиною, щоб перевірити реакцію друзів

Правильна відповідь: Б

Увага! Дезінформація поширюється швидше, коли люди не перевіряють джерела новин.

7.Що робити, якщо ти помітив підозрілий сайт, який збирає особисті дані?

А: Залишити свої дані та перевірити пізніше

Б: Уникати введення особистої інформації та повідомити про сайт кіберполіцію

В: Поділитися сайтом із друзями

Правильна відповідь: Б

Увага! Це може бути фішинговий сайт, спрямований на крадіжку даних.

8.Чи безпечно обговорювати деталі гуманітарних коридорів у відкритих чатах?

А: Так, щоб більше людей знало

Б: Ні, цю інформацію слід передавати тільки через офіційні канали

В: Лише з друзями у групі

Правильна відповідь: Б

Увага! Такі дані можуть бути використані ворогом для зриву евакуації.

9.Як діяти, якщо в інтернеті поширюють неправдиві звинувачення щодо твоїх знайомих або організацій?

А: Повідомити особу або організацію, яку обмовляють, і допомогти зібрати докази.

Б: Ігнорувати, щоб не втрачати час.

В: Поширити, щоб попередити інших.

Правильна відповідь: А

Увага! Важливо підтримувати жертву дезінформації та допомогти спростувати неправду.

10. Чи можна під час війни публікувати свої думки про політичну ситуацію без перевірки фактів?

А: Так, це свобода слова.

Б: Ні, це може спричинити поширення фейкової інформації.

В: Лише серед друзів у приватних повідомленнях.

Правильна відповідь: Б.

Увага! Поширення неперевіраних думок або фактів може нашкодити загальній інформаційній безпеці.

Результати тесту:

1. **8–10 правильних відповідей.**

Вітаємо! Ви розумієте правила безпечної роботи в інтернеті під час війни.

2. **5–7 правильних відповідей:**

Добре, але є моменти, які потребують уваги.

3. **Менше 5 правильних відповідей:**

Рекомендуємо повторити правила інформаційної безпеки та переглянути навчальні матеріали.